

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXI. De Secundis nuptiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

prietatem : nisi supersint liberi , sive ex isto matrimonio , qui patre sunt potiores , ut iis sit servanda proprietas , solo usufructu remanente apud innocentem , sive etiam ex priori matrimonio , cum text. in *Nov. 117. §. quia verò plurimas* & lib. 8. §. *si vero C. de re pud.* indistinctè dicat , si filios non habeat : sunt autem filii , qui extant ex priori matrimonio nati , quibus præjudicare mulier non potuit.

TITULUS XXI.

De Secundis nuptiis.

SUMMARIUM.

1. Nuptia secunda, tertia & ulteriores hodie licite.

2. Pœna secundo nubentium an hodie cessent.

3. Nuptia iterata an benedicenda?

4. Non iteranda , nisi constet de morte conjugis.

5. Testis unus an probet hæc in materia?

6. An fama sufficiat?

7. Priori conjugè reverso, quid juris?

HActenus de primis nuptiis : de secundis subjicitur , quæ licet fornicariæ vocentur , secundum veritatis rationem , in *can. hæc ratio ne XXXI. q. 1.* Deo tamen permittente , propter hominum incontinentiam , licitè ineuntur non tantum secundæ , sed & tertiæ & ultra. Unde non damnatur in Ecclesia bigamia , nec tri-gamia , nec ultra , *can. Apertant , can. Quod si XXXI. q. 1.* sed damnantur Montanistæ , & alii hæretici , stulti quadam perverfione contrarium adferentes. *cap. ult. & pen. hoc tit.* Ratio hujus rei est , quòd conjux solutus legibus prioris matrimonii habeat potestatem nubendi cui velit , à Deo sibi permittam , teste Apostoli etiam statim à morte alterius , *d. cap. pen. & fin.* Adeo ut mulier infamiam , quam per leges civiles incurtebat , necdum enixa partum intra annum luctus nubens , hoc jure evadat : ex ratione , quod puniri non debeat , qui agit lege permit-tente , & pœnam non mereatur , qui extra culpam est , qualis est potestate sibi concessa u-bens ,

Ubi quaeritur , An & aliæ pœnæ propositæ per leges secundo nubentibus sint dicendæ hoc jure cessare? Respondendum. Dicta Capp. tantum loqui de sublata infamia , ut possint videri reliquæ pœnæ civiles in suo rebere per-manere : verius tamen , pœnas qualescumque , quæ intra annum luctus iteranti nuptias sunt stituta à jure civili , & continent meram pœ-nam , cessare hoc jure. Nec facit , quòd textus tantum faciant mentionem infamiæ ; cum ra-tio subjuncta , scilicet quòd non debeat le-galis infamiæ sustinere jacturam , quæ intra tempus luctus nubens concessa sibi ab Apo-stolis utitur auctoritate , habeat etiam lo-cum in aliis pœnis : ut in iisdem sit statuendum , ex regula , quòd legis ratio sit ejus ani-ma , & in lege expressa , sit pro lege , obtine-atque in casu simili , aliàs foret imperfecta. Ita servari tradit Covarr. *hic p. 2. cap. 3. §. 9. num. 7. & segg.* Quantum verò ad illas dispositiones , quæ potius concernunt provisionem & com-modum liberorum prioris matrimonii , cum non contineant pœnam , dicendum , eas etiam hodie servandas esse , quia circa eas nihil dis-posuit lex Canonica ; nec fuit , ut disponeret , cum nihil mali moris involvant , imò bonis moribus respondeant. Quo modo disposi-tum in *lib. Fœmina , & similib. C. h. r. servan-dum est* , ut rectè tradit Covarr. *d. loco n. 9.* Bar-la ad l. *si constante 25. num. 100. & segg. D. So-luto matrim. D. Gudelin. De Jure novissim. lib. 1. c. 12.*

Iterare itaque nuptias nullo jure prohibi-tum ; non sunt tamen iteratæ benedicendæ & benedicens puniendus , *cap. 1. & 2. h. r.* tum quia sufficit alterius benedictio , quæ diffundi-tur in alterum , *cap. 3. sup. De consec. Eccl.* tum quia propter frequentiam benedictionum e-jusdem personæ contingeret rem in contemp-tum trahi. Si tamen sponsa existat virgo , be-nedicti eam posse probabile esse tradit. Cov. *d. p. 2. cap. 8. §. 11. n. 2. & praxi servari.* Quam con-suetudinem etiam probat Navar. *in summa c. 22. num. 83.* etiam in casu , quo vir ducit vi-duam , quamvis magis rationabilem judicet consuetudinem in casu , quo virgo nubit viduo ; imò nec improbet eam , qua uterque , si viduus fuerit , benedicitur. Non obstante , quòd ali-qui volunt consuetudinem circa sacramentalia nihil

nihil posse, quod falsum, ut ibi probat, & probatum supra de consuet. n. 11.

Antequam autem nuptiæ iterentur, necesse est de morte conjugis constet tali probabilitate, quæ arbitrio prudentis certitudinem aliquam inducat, Nihil faciente longissimo temporis intervallo, quo alter ab fuit, ut de vita aut morte certior reddi nequeat, c. In presentia 19. sup. de sponsal. c. 2. h. s. Non obstat cap. Quoniam §. porro vers. s. autem sup. ut lita non contest. nam quod ibi verosimilis præsumptio & æstimatione mortis sufficere dicitur, accipiendum de certo nuntio, aut tali præsumptione, quæ probationi æquivalet. Quo modo can. cum per bellicam XXXIV. q. 2. accipiendus de ea credulitate, quæ nititur iusta ratione. Alias extra adulterii periculum non foret alter conjux, cum extra dolum non videatur esse non adhibens diligentiam, qua certior fiat de vita vel obitu alterius.

Testem unum non sufficere est probabilius, cum generaliter unus testis non prober. Quæ res hac in materia non est mutata, cum sic gravior qualibet alia pecuniaria, in qua testis unus non sufficit, ut merito nec in hac sufficere debeat, in qua agitur de animæ periculo, Sacramenti iteratione, partis infamia. Non obstat d. c. In presentia; nam quod ibi habetur de certo nuntio, non est accipiendum de teste uno, sed de certitudine, quam ponunt certa vox, qualia non ponit testis unus nisi in casu

quo conjux obit in loco distant, ut si in probaciones haberi nequeant; tunc certior erit, rem per conjecturam probare. h. s. in §. à barbaris D. de re milit.

Q. An fama sufficiat? Resp. Probabiliter non sufficere, per d. c. in presentia 19. certior quæ incerta, non ponat certitudinem certum ab incerto plerumque auctore. Si aliis adminiculis fulciatur, certo nuntio valebit certamque moraliter probacionem: veluti si fuerit universalis episcopus, aut causa rationabilis, concurret detestatio sententiæ, & locus remotior, in quo missus est. Mascard. De probat. concl. 749.

Quòd si contigerit post iteratas nuptias altero conjugem priorem reverti, certior dem adulterii questio, d. can. cum per bellicam. Si virgo XXXIV. q. 2. relicto nuntio ulterius complexibus, ad priorem reverti compellitur, quòd priores nuptias fuerint dissolutæ, cum Ecclesia detestetur licentiam eas iterandi. Si is, qui datus inivit, incipiat dubitare de vita prioris, debitum quidem non exiget, donec durat, reddere tamen non probetur. quoque si de vita mariti abiecerit dubitacionem ad secunda vota convolare potest. Si maritum mortuum esse certo concluditur, quandoque voluerit, intra tempus luctus rectè nubet.

